

Cycling for Libraries!

Posted on [21.6.2011](#) by

Kirjastoväen pyörämatkalla vaihdettiin kokemuksia, rakennettiin verkostoja ja bongattiin kirjastoja.

Polkupyöriä ja kirjastoja yhdistää se, että molemmat ovat suhteellisen demokraattisia välineitä erilaisten resurssien tavoittamiseen. Polkupyörät ja kirjastot herättävät positiivisia tunteita, useimmilla on niistä myönteisiä kokemuksia jo lapsuudesta. Siksi yhdistelmä on omiaan tempaukseen, jonka yhtenä tarkoituksena on tuoda näkyvyyttä kirjastoille ja niiden merkitykselle.

Idea lähteä pyörämatkalle kirjastojen puolesta Kööpenhaminasta Berliiniin syntyi aluksi pienimuotoisena parin hengen projektina ja kasvoi lopulta Facebookin ja muiden sähköisten medioiden ansioista yli 65 osanottajan, huoltotiimin ja videotiimin sisältäväksi näyttäväksi hankkeeksi. Tämä oli niin kiehtova ajatus, että mukaan oli ehdottomasti päästävä, ja HULib verkkopalveluista matkaan lähtikin kaksi innokasta pyöräilijää. Kaikkiaan kansallisuuksia oli edustettuna kymmenen, ja yksi osanottaja tuli Australiasta saakka.

Fyysisen suorittamisen liittäminen älylliseen/ammattilliseen keskusteluun on mielenkiintoinen konsepti. Kun pyöräilyä ja keskustelua, yhdessä ja erikseen, on aamusta iltaan yhdeksän päivän ajan, saavutetaan jotain ainutlaatuista, jossa varsinaisten teemojen, ”kotitehtävien” ja kirjastokäyntien lisäksi on kysymys kunnan kohottamisesta, ryhmadynamiikan opiskelusta ja ammatillisesta verkostoitumisesta.

Lähtö oli 28. toukokuuta Kööpenhaminan kuninkaallisen kirjaston mustaksi timantiksi kutsutun komean kirjastorakennuksen luota. Edellisenä iltana oli jo vietetty kick-off -juhlaa kaupunginkirjaston tiloissa iloisen puheensorinan, pienen purttavan ja balkanilaisen kletzmer-musiikin tahdittamana. Alkumatkasta ennestään viileä ilma kävi yhä tuulisemmaksi, ja myöhemmin illalla alkoi vielä sataa, lisäksi rengasrikkoja tuli ensimmäisenä päivänä viisi, mm. kärjessä ajavalta **Mace Ojalalta** puhkesi sekä etu- että takarengas lyhyen ajan sisällä. Alkumatka oli siis todella haasteellinen, ja kun lopulta päästiin Køgeen ja asetuttiin retkipatjoille koulun käytäville, oli matkan hankalin osuus takana.

Tanskassa vierailtiin matkan aikana neljässä kirjastossa, esim. Præstøssä päästiin tutustumaan uudenlaiseen avoimeen kirjastoon, joka on auki klo 7-23 kaikkina päivinä, tosin henkilökuntaa on paikalla vain arki-iltapäivisin. Muina aikoina kirjaston automaattiovi aukeaa tanskalaista sosiaaliturvakorttia ja siihen liittyvää tunnuslukua käyttäen. Itsepalvelulainaus ja kirjaston peruspalvelut ovat käytettävissä. Paikalliset asukkaat ovat olleet hyvin tyytyväisiä tähän laajennettuun aukioloon, käyttäjiä on ollut sekä aamuisin ennen töihin lähtöä että myöhään iltaisin. Tällä paikkakunnalla asukkaita on n.7000 ja tämänkokoista paikkakuntaa pidettiin suurimpana mahdollisena taajamana, jossa tällainen malli voisi toimia. Pienellä paikkakunnalla ihmiset tuntevat toisensa melko hyvin, ja sosiaalinen kontrolli auttaa välttämään ilkivaltaa. Tanskassa mallia on kokeiltu kymmenellä paikkakunnalla, ja kaikkialla kokemukset ovat olleet myönteisiä. Automaattiporttien lisäksi järjestelmä edellyttää, että kirjat on varustettu RFID-tarroilla. Myös

Nykøbingin viisi sivukirjastoa ovat ottamassa käyttöön avoimen kirjaston pitkiä aukioloaikoja, ja tällaisia kokeiluja on meillä Suomessakin vireillä.

Nykøbingissä kirjasto oli järjestänyt pyörämatkalaisille kiinnostavan Skype-seminaarin, jossa tunnettu kirjastobloggari **Buffy Hamilton** alusti ja keskusteli ryhmän kanssa Atlantasta käsin osallistavasta oppimisesta kirjastoissa. Session lopuksi tuotettiin keltaisille muistilapuille visioita kirjaston tulevaisuudesta, ja monissa lapuissa tuotiinkin esiin yhteisöllistä oppimista kirjastoissa ja kirjaston merkitystä julkisena tilana.

Kahden ensimmäisen sateisen ja tuulisen päivän jälkeen sää alkoi suosia kirjastopyöräilijöitä, ja Berliiniin saavuttaessa hellelukumat ylittivät jo 30 asteen rajan. Päivittäiset matkat vaihtelivat 40 - 90 kilometriin paitsi viimeisenä päivänä, jolloin ajettiin yli 120 km. Kukaan meistä ei ollut aiemmin osallistunut pyöräillen tapahtuvaan epäkonferenssiin, joten oli epävarmaa miten koko konsepti tulisi toimimaan. Alkupäivinä ihmetteli, että miten tällainen epäkonferenssi ylipäätään on mahdollinen. Ajoimme melko leppoista vauhtia, mikä mahdollisti keskustelun naapurin kanssa, ja ennen pitkää keskustelu huomaamatta luiskahti kirjastoasioihin.

Matkalla tutustui kiinnostaviin hahmoihin eri maista, esim. ranskalaiseen **Philippeen**, joka on eläkkeellä oleva antikvaarisen kirjakaupan pitäjä Pariisista. Hän on myös innokas pyörämatkailija ja keräilee ranskankielisiä kirjoja pyörämatkailun historiasta. Tämä kokoelman laajuus on n. 350 nidettä. Oli myös kiinnostavaa keskustella Exlibriksen **Patrickin** kanssa. Hän hoitaa Bostonissa SFX- ja Metalib -tukea ja mainitsi, että vuoden päästä pitäisi valmistua heidän uusi kirjastojärjestelmänsä, joka on saanut nimen Ama. Patrick myös johti tuiki tärkeää venyttelyä aamuisin ja tauoilla.

Till Kinstler liittyi porukkaan Rostockissa, jonne tultiin lyhyen lauttamatkan jälkeen. Hän työskentelee Göttingenissä, n. 60 hengen alueellisessa kirjastoverkkopalveluita tuottavassa ja kehittävässä yksikössä. Oli mielenkiintoista kuulla, että heidän yksikkönsä on hiljattain päättänyt tukea VUfind-ohjelmiston käyttöönottoa saksalaisissa kirjastoissa joko niin, että he asentavat ohjelmiston kirjaston palvelimelle, tai he tarjoavat myös omaa hosting-palvelua VUfind-ohjelmistolle. Leipzigin yliopiston kirjastossa on alkamassa on laaja VUfind-käyttöönottoprojekti, jossa työskentelee viisi henkeä. Tämä discovery-tyyppinen käyttöliittymä on kiinnostava sen vuoksi, että se on myös meillä eViikki-palvelun uusi alusta.

Pohjois-Saksan Mecklenburgin halki idyllisessä maalaismaisemassa pyöräiltäessä oli teemana kirjastopalvelut harvaan asutuilla alueilla. Alue kärsii myös väestökadosta nuorten muuttaessa työn perässä suurempiin kaupunkeihin länteen ja etelään. Ongelma konkretisoitui Fürstenbergissä, jossa saimme tutustua kaupunginkirjastoon, joka mahtui yhteen pienehköön huoneeseen. Kirjasto on säästösyistä lakkautettu vuonna 2004, mutta pyörii nyt vapaaehtoisvoimin eläkkeelle jääneen kirjastonhoitajan johdolla. Tämä toimintamalli on Saksassa laajassa käytössä, ja innokkaita kirjaston hyväksi palkatta työskenteleviä löytyy runsain joukoin. Tällaista mallia on helppo kritisoida sen vuoksi, että se asettaa kirjastonhoitajien ammattitaidon ja identiteetin kyseenalaiseksi. Paikallisten päättäjien näkökulmasta vaihtoehdot ovat kuitenkin vähissä: joko kirjasto lakkautetaan kokonaan tai hyväksytään sen ylläpito vapaaehtoisvoimin. Juuri Tanskasta tultuaan tuli mieleen, että näillä harvaanasutuilla seuduilla itsepalveluun perustuva avoin kirjasto olisi pitemmän päälle kestävämpi ratkaisu kuin kirjastopalvelun perustaminen harrastuspohjaisiin vapaaehtoisiin.

Yliopistokirjastojen puolella Mecklenburgissa näytti menevän paremmin kuin yleisillä kirjastoilla. Vierailimme avarassa ja valoisassa Rostockin yliopiston kirjastossa, joka on valmistunut v. 2005. Kirjaston on auki päivittäin klo 9 – 24. Iltaisin ja viikonloppuisin henkilökuntaa on vain kaksi vahtimestaria, muina aikoina talossa työskentelee n. 60 kirjaston työntekijää. Rostockilaiset järjestivät myös paikallisen bändin soittamaan illanviettoon, jota sponsoroi kulttuuripääkaupunki Turku, Rostockin ystävyyskaupunki.

Keltaisissa huomioliiveissä pyöräilevä 200 metrin letka sai kaikkialla hilpeän vastaanoton. Oranienburgiin saavuttaessa tultiin isoon liikenneympyrään, jossa joku meistä keksi jäädä ajamaan ympyrää, ja kun liikenneympyrä täyttyi kirjastopyöräilijöistä, kaikki huusivat yhteen ääneen Cycling for Libraries!

Yhteinen pyöräily päättyi sunnuntai-iltana 5.6. Berliinin päärautatieasemalle, jonne saavuttaessa ilmassa oli sekä suurta riemua yhteisestä onnistumisesta, että jo eron ja matkan päättymisen haikeuttakin. Jotain lähes mahdotonta oli onnistuttu tekemään lähes täydellisesti. Nyt hyvin ainutlaatuinen yhteinen kokemus oli ohi. Kritiikkiä on vaikea esittää, koska hiukan tiukemmalla organisoinnilla olisi menetetty olennaista spontaanisuutta. Kokemus oli hyvin intensiivinen, omaa aikaa oli välillä olemattoman vähän, univaje kasvoi koko matkan ajan, mutta samaa tahtia kasvoi yhteishenki. Perillä Berliinissä oli saavutettu jotain ammatillisesti avartavaa ja inhimillisesti syventävää. Sen jälkeen pari päivää Berliinissä olivat jo hidasta palautumista arkeen. Maanantaina oli epäkonferenssimme päätöskonferenssi Konrad Zuse –instituutissa, pääteemana Shifting Traditions – Libraries on the move. Illalla kaikki kokoontuivat Tempelhofin hylätylle lentokentälle, jonne sirkustelttamme oli vielä kerran pystytetty loppujuhlahallisuuksia varten.

Videoklippejä matkapäiviltä

- <http://www.kirjastokaista.fi/category/video/80/kirjastoala-cycling%20for%20libraries>

Kirjoittajat

Kimmo Koskinen

Kehityspäällikkö

Verkkopalvelut

Helsingin yliopiston kirjasto

Kari Haatanen

Tietotekniikka-asiantuntija

Verkkopalvelut

Helsingin yliopiston kirjasto

Kuvat

Kimmo Koskinen ja Kari Haatanen

Comments

0 comments

This entry was posted in [Verkkari 5/2011](#) and tagged [cycling for libraries!](#), [demokratia](#), [epäkonferenssi](#), [Helsingin yliopiston kirjasto](#), [pyöräily](#). Bookmark the [permalink](#).

One thought on “Cycling for Libraries!”

1. *Maija Berndtson* says:

[21.6.2011 at 15:54](#)

Olipa mukavasti kerrottu matkasta, jota muutenkin seurasin intensiivisesti. Tästä sai uutta tietoa ja näkökulmaa. Onnittelut upealle suoritukselle ja järjestäjille!

